مدرسه پاییزه مهارت‌های پژوهش (صفر تا صد مقاله‌نویسی)

سامانه مشابهت‌یاب مرکز اطلاعات علمی (مانند)

کانال پشتیبانی و ارائه خدمات SID در پیام‌رسان بله

مقاله پژوهشی

ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوار خشم در دانشجویان

طیبه محمودی[1] سودابه بساک نژاد[2]، مهناز مهرابی‌زاده هنرمند[3]

[1]دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران

[2]دانشیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران

[3]استاد گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران

نشانی نویسنده مسئول: خوزستان، اهواز، دانشگاه شهید چمران، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی،گروه روان‌شناسی بالینی، طیبه محمودی

E-mail: Mahmoodi_tayebeh@yahoo.com

وصول:۹۲/۱۲/۲۶، اصلاح:۹۳/۳/۱۹، پذیرش:۹۳/۳/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: پس از واقعه‌ی خشم‌آلود، ما افکار تکرار شونده‌ای را تجربه‌می‌کنیم که برای مدت‌های طولانی، ذهن ما را مشغول می‌کند و این خود، باپیامدهای روان‌شناختی منفی همراه‌است. هدف پژوهش حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوار خشم در میان دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی، نمونه شامل ۲۷۳ نفر از دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای طبقه‌ای انتخاب شدند. برای اندازه‌گیری پایایی مقیاس، از سه روش آلفای کرونباخ، تنصیف اسپیرمن – براون و گاتمنو و برای اندازه‌گیری روایی نیز از تحلیل عامل تأییدی و روایی همزمان استفاده‌شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای Spss نسخه‌ی ۱۹ و Amose نسخه‌ی ۲۰ استفاده و سطح معناداری آزمون نیز ۰/۰۵ درنظر گرفته‌شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاکی از روایی و پایایی مطلوب مقیاس مذکوراست (مقدار۰/۶۳ =RMSEA و پایایی به روش آلفای کرونباخ، تنصیف اسپیرمن – براون و گاتمن، به‌ترتیب برابر ۰/۹۰، ۰/۸۵ و ۰/۸٤ محاسبه‌شد). همچنین نتایج تحلیل عامل تأییدی، نشان‌داد که مدل چهار عاملی مقیاس نشخوار خشم در جامعه‌ی دانشجویان برازش دارد.

نتیجه‌گیری: درمجموع نتایج مطالعه‌ی حاضر، شواهدی را برای صحت روایی و پایایی قابل قبول مقیاس نشخوار خشم در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز فراهم‌آورده‌است که می‌تواند در پژوهش‌های آینده نیز به‌کار رود.

واژه‌های‌کلیدی: *مقیاس نشخوار خشم، ویژگی‌های روان‌سنجی، تحلیل عامل تأییدی.*

مقدمه

هیجان‌ها با رویدادهای درونی و بیرونی برانگیخته‌می‌شوند و خاطرات مرتبط با هیجانات، می‌توانند بدون حضور محرک بیرونی، هیجانی مشابه را ایجادکنند(۱). دراین میان خشم، حالتی هیجانی است که با برانگیختگی فیزیولوژیک، تضاد شناختی و افکار ستیزه-جویانه همراه است و می‌تواند از یک ناراحتی خفیف تا خشمی شدید درجه‌بندی شود(۲).خشم با انواع خاطرات خشم آلود گذشته، برانگیخته‌شده و تمایل به فکرکردن مکرر در باره‌ی آن‌ها، «نشخوارخشم»تلقی‌می‌شود که با افکار منفی، نگرانی و افسردگی همراه‌است (۳و٤).

«نشخوارخشم»(anger rumination)، یک فرآیند

Archive of SID

www.SID.ir

شناختی اجتناب ناپذیر و تکرارشونده است که در جریان تجربه‌ی خشم ظاهرمی‌شود و ممکن‌است با ارزیابی حوادث گذشته همراه‌گردد. به‌عبارت دیگر، می‌توان نشخوار خشم را یکی از انواع سبک‌های نشخوار فکری قلمدادکرد که به‌صورت فرآیندی غیرارادی و تکرارشونده پس از یک دوره‌ی تجربه خشم بروزمی‌کند. افرادی که خشم را نشخوار می‌کنند، بارها خشم را به‌صورت تصور ذهنی با تمام جزییات پرخاشگرانه و خیال‌پردازانه‌ی مربوط به انتقام تجربه‌می‌کنند (۵). به‌طورطبیعی، افراد احساس خشم و برانگیختگی فیزیولوژیک مرتبط با آن را ۱۰ تا ۱۵ دقیقه تجربه‌می‌کنند و سپس قادرند خشم خود را کنترل‌کرده و اعمال پرخاشگرانه را کاهش‌دهند. اما اگر پدیده‌ی نشخوارخشم رخ‌دهد و افراد پس از تجربه‌ی رویداد خشم آلود به نشخوار آن بپردازند، تجربه‌ی خشم ازنظر عاطفی و شناختی برای مدت‌ها تداوم‌می‌یابد.(٦ و ۷). براساس دیدگاه‌های شناختی، نشخوارخشم مشتمل بر دو مؤلفه‌ی تجسم رویدادخشم و مرور ذهنی اعمال انتقام-جویانه است(۸). هرگاه رویدادی ما را خشمگین‌کند، منجر به بروز نشخوارخشم و به‌عبارت بهتر، تکرار افکار نگران‌کننده درباره‌ی رویدادمی‌شود و حالت‌هایی مثل برانگیختگی فیزیولوژیک و هیجان خشم بروزمی‌کند و هر زمان که فرد به یک واقعه‌ی خشم‌آلود فکرمی‌کند، نشخوارفکری آغازمی‌شود و باعث افزایش افکار پرخاشگرانه می‌شود. محتویات نشخوار خشم، شامل انتقام نسبت به منبع خشم، مرور منتقدانه‌ی موقعیّت و احتمال بروز تکانه‌های پرخاشگری است که به‌تبع آن، احتمال بخشش را کاهش‌می‌دهد. ازآن‌جا که نشخوار خشم، با تنفر یا افکار ناخوانده همراه‌است، بنابراین نیازمند سه فرآیند خود تنظیمی هیجان شامل: مدیریت شدت ابراز خشم، مهار میل به اقدامات پرخاشگرانه و سرکوب افکار می باشد (۸). یافته‌های آنیستیز و همکاران (۹) روی گروهی از دانشجویان دانشگاه نشان‌می‌دهد که نشخوارخشم، پیش‌بینی‌کننده‌ی پرخاشگری فیزیکی، کلامی و خصومت است. همچنین لیون و همکاران (۱۰)، دریافتند بیمارانی که تمایل به نشخوارخشم داشتند، از حمایت اجتماعی کمتری برخورداربوده و مستعدّ بروزبیماری قلبی ـ عروقی هستند. همچنین نشخوارخشم با افزایش فشارخون سیستولیک (۱۱) و فعالیت‌های هماهنگ با یادآوری خشم همراه‌است (۱۲). یافته‌های پژوهشی مختلف نشان‌می‌دهند که بین نشخوار خشم، اضطراب و ترس از جراحی، رابطه وجوددارد که می‌تواند سطح اضطراب را افزایش‌دهد (۱۳). یافته‌های عبدالمنافی و همکاران (١٤) نشان‌می‌دهد که بین نشخوارخشم و افسردگی در بیماران با اختلال افسردگی، رابطه‌ی معنا-داری وجوددارد. مقیاس نشخوارخشم (Anger Rumination Scale) توسط ساخودولوسکی و همکاران (۵)، تدوین‌شد و مبتنی بر چهارمؤلفه‌ی افکار متعاقب خشم (ngry afterthoughts) (مرتبط با اتفاقات فوری یا اخیر)، خاطرات خشم angry memories (مرتبط با اتفاقات فوری یا وقایع گذشته‌ی دور)، افکار تلافی-جویانه thoughts of revenge (و فهم علل خشم anger) causes می‌باشد. یافته‌های قبلی نشان‌می‌دهند که دو پژوهش کلی با موضوع سنجش روایی مقیاس نشخوارخشم در جهان انجام‌شده‌است. مکسول و همکاران (۱۵)، با هدف اعتباریابی مقیاس و همچنین مقایسه‌ی بین فرهنگی دو نمونه‌ی انگلیسی و چینی، روایی درونی مقیاس نسخه چینی را دامنه‌ای از ۰/٦۸ تا ۰/۸۵ تخمین‌زدند. در پژوهش آن‌ها، نشان‌داده‌شد که شرکت‌کنندگان چینی، نسبت به شرکت‌کنندگان انگلیسی درهمه‌ی خرده مقیاس‌ها، نمره‌ی بالاتری گرفتند و سطح بالاتری از نشخوارخشم را نمایان‌ساختند و درنهایت، نتیجه‌گرفتند که نسخه‌ی چینی مقیاس نشخوارخشم، برای تحقیقات بین فرهنگی مناسب است. رینز و همکاران(١٦)، نیز نسخه‌ی فرانسوی مقیاس نشخوارخشم را اعتباریابی کرده و مقدار CFI را ۰/۹٦ و RMSEA را ۰/۵۸ گزارش کردند. در پژوهش کنونی، ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس

www.SID.ir

نشخوار خشم در جامعه‌ی دانشجویان دانشگاه شهید چمران شهرستان اهواز مورد بررسی قرارگرفت.

مواد و روش‌ها

این بررسی ازنوع توصیفی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه شهید چمران هستند که درسال تحصیلی۱۳۹۳-۱۳۹۲ مشغول به‌تحصیل بودند. نمونه‌ی مورد بررسی در این پژوهش، شامل ۲۷۳ نفراز دانشجویان (۱٤٥ پسر و ۱۲۸ دختر) بود که به‌روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای طبقه‌ای، براساس حجم نمونه در تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی که حداقل ۲۰۰ آزمودنی در آن گزارش‌شده(۵آزمودنی، درمقابل هرمتغیر)، انتخاب شدند(۱۹). جهت اجرای پژوهش، ابتدا مقیاس نشخوارخشم به فارسی برگردانده-شد، به‌طوری که ازنظر معنا و واژه‌گزینی، رعایت امانت-داری شده‌باشد. سپس ترجمه‌ی آن در اختیار مترجمی که به زبان انگلیسی تسلط کامل داشت، قرار گرفت تا نسبت به معادل‌بودن محتوای ترجمه‌ی فارسی و محتوای اصلی پرسش‌نامه اطمینان حاصل شود. در مرحله‌ی آخر، نسخه-ی اصلی در اختیار استادان دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز قرارگرفت تا ازنظر روایی صوری ارزیابی شود. پس از تأیید روایی صوری، پرسش‌نامه برای اجرا، تنظیم و بین دانشجویان توزیع‌گردید. ابتدا از مجموع ده دانشکده، پنج دانشکده (الهیات، اقتصاد و علوم اجتماعی، علوم تربیتی، علوم و تربیت بدنی) به‌طورتصادفی و در هر دانشکده، پنج کلاس انتخاب و در هر کلاس به شش نفراز دانشجویان دختر و شش نفر از دانشجویان پسر پرسش‌نامه داده‌شد. دامنه‌ی سنّی کل نمونه‌ی مورد بررسی، ۱۸ تا ۳٦ سال و با میانگین سنّی ۲۱/٤۰ و انحراف استاندارد ۱/۹۰ بود. پس از ارائه‌ی توضیحات لازم در مورد اهداف پژوهش و جلب مشارکت و همکاری دانشجویان، از آنان خواسته‌شد تا میزان توافق خود را با هر کدام از ماده‌ها روی مقیاس چهار درجه‌ای لیکرتی مشخص‌کنند و به هر ماده، نمره ۱(خیلی کم) تا ٤ (خیلی زیاد) اختصاص داده‌شد. کلیه‌ی افراد نمونه، (۲۷۳) نفر به‌مقیاس نشخوارخشم پاسخ‌دادند و ٦۰ نفر که به‌طور تصادفی از بین ۲۷۳ نفر انتخاب شدند، علاوه بر مقیاس نشخوارخشم، به پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پِری جهت بررسی روایی همزمان نیز پاسخ دادند. به‌منظور تحلیل روایی مقیاس، از روش تحلیل عامل تاییدی و روایی همزمان استفاده‌شد و پایایی ابزار نیز با محاسبه‌ی آلفای کرونباخ و روش تنصیف اسپیرمن – براون و گاتمن و با استفاده از نرم‌افزار تحلیل آماری Spss نسخه ۱۹ محاسبه‌شد.

ابزارهای این پژوهش، شامل مقیاس نشخوارخشم و پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری بود. مقیاس نشخوارخشم یک مقیاس ۱۹سؤالی است که به وسیله‌ی ساخودولوسکی و همکاران، برای سنجش نشخوارخشم ساخته شده‌است (۵). سؤال‌های آزمون، چهار زیرمقیاس نشخوارخشم شامل افکار متعاقب خشم (٦ پرسش)، افکار تلافی‌جویانه (٤ پرسش)، خاطره‌های خشم (۵ پرسش) و شناختن علت‌ها (٤ پرسش) را در اندازه‌های چهار درجه-ای لیکرتی از نمره یک (خیلی کم) تا نمره چهار(خیلی زیاد) می‌سنجد. نمره‌گذاری آزمون به‌صورتی است که نمره‌ی بالاتر، بیانگر نشخوارخشم بیشتر است. از محاسبه-ی مجموع نمره‌های سؤالات چهار زیرمقیاس، نمره‌ی نشخوارخشم کلی به‌دست‌می‌آید. ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوارخشم در پژوهش‌های خارجی مورد تأیید قرارگرفته‌است(۵). ساخودولسکی و همکاران(۵)، نشان-دادند که تحلیل عامل اکتشافی ۱۹سؤال مقیاس، می‌تواند ٥٤ درصد از واریانس کلی را تبیین‌کند. در پژوهش آنها، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ برای همسانی درونی (Intrenal consistency) مقیاس و پایایی آزمون-بازآزمون(est-retest reliability)۰/۷۷ در فاصله‌ای یک ماهه گزارش‌شده‌است (۵). درتحقیق ساخودولوسکی و همکاران، مقایسه‌ی نمره‌های زنان و مردان در مقیاس

www.SID.ir

نشخوارخشم، نشان‌داد که میانگین نمره‌ی مردان در زیر مقیاس افکار تلافی‌جویانه به‌صورت معنادار از میانگین نمره‌ی زنان دراین زیرمقیاس بیشتر است (p<۰/۰۰۱ t=۵/۳۷)، اما در بقیه‌ی زیرمقیاس‌ها بین نمره در دو جنس، تفاوت معنادار نبود (۵). ساختار عاملی مقیاس نشخوارخشم در نسخه‌ی چینی، مشابه نسخه‌ی انگلیسی تأییدشد و مکسول و همکاران، ضرایب همسانی زیرمقیاس‌های این آزمون را از۰/٦۸ تا ۰/۸۵ گزارش کردند (۱۵). پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، به‌وسیله‌ی باس و پری در سال ۱۹۹۲ ساخته‌شده‌است. فرم انگلیسی این پرسش‌نامه که دارای ۲۹ پرسش است، چهار عامل پرخاشگری کلامی، (۵ پرسش)، پرخاشگری جسمانی (۹ پرسش)، خشم، (۷ پرسش) و خصومت، (۸ پرسش) را مورد سنجش قرارمی‌دهد. در این پرسش‌نامه، گزینه‌ها به شیوه‌ای تنظیم شده‌اند که جایگاه فرد را در هر پرسش، روی یک مقیاس پنج‌نقطه‌ای، از ۱(کاملاًمرا توصیف نمی-کند) تا ۵ (کاملاً مرا توصیف‌می‌کند) مشخص‌می‌کند (۱۷). پژوهشگران برای نمره‌گذاری پرسش‌نامه‌ی باس و پری از دو روش استفاده‌کرده‌اند. نخستین روش بر این فرض استوار بوده که کل پرسش‌ها، منعکس‌کننده‌ی یک سازه‌ی واحد هستند که تعیین‌کننده‌ی گرایش کلی فرد برای رفتار پرخاشگرانه است. در این روش، با جمع‌کردن پاسخ‌های فرد، نمره‌ی کلی پرخاشگری به‌دست‌می‌آید. روش دوم، بر دیدگاهی مبتنی‌است که پرخاشگری یک مفهوم چند بعدی است. در این رویکرد، فرد در هر یک از ابعاد پرخاشگری مانند پرخاشگری کلامی، پرخاشگری جسمانی، خشم و خصومت، نمره‌ی ویژه‌ای به‌دست می‌آورد و در پژوهش حاضر نیز از این روش استفاده‌شده است (۱۸). نتایج تحلیل روان‌سنجی نشان‌داده که این پرسش‌نامه از همسانی درونی بالایی (۰/۸۹) برخورداراست. همچنین همبستگی زیرمقیاس‌های این پرسشنامه با یکدیگر و با کل مقیاس که بین ۰/۲۵ تا ۰/٤۵ متغیر است، بیانگر روایی مناسب این ابزار است. محمدی، پایایی ابزار را بین یک گروه نمونه‌ی ۲۰۹ نفری از دانشجویان دانشگاه شیراز به‌روش آلفای کرونباخ برای عوامل پرسش‌نامه‌ی پرخاشگری، بین ۰/۷۱تا ۰/۸۲ و شاخص آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه را نیز ۰/۸۹ برآوردکرده است. همچنین روایی مقیاس به‌روش روایی همگرا بین ۰/۳۸ تا ۰/٦۰ گزارش کرده است (۱۷).

یافته‌ها

همان‌طور که در جدول (۱) مشاهده‌می‌شود، میانگین و انحراف معیار دختران به‌ترتیب در خرده مقیاس‌های افکار متعاقب خشم ۳/۳۰±۱۱/٦۲، در افکار تلافی‌جویانه۲/۵۰±۷/۳۷، در خاطرات خشم ۳/۰۵۹ ± ۱۱/۸٦ و در فهم علل ۲/۲۹ ± ۱۰/۲۳ و و درکل مقیاس، ٤۳/۰۸±۹/٦۹ می‌باشد. همچنین میانگین و انحراف معیار پسران در خرده مقیاس‌های مذکور به‌ترتیب۳/۳۵ ±۱۱/۱۳ (افکار متعاقب خشم)، ۷/٦۹±۲/٦۸ (افکار تلافی‌جویانه)، ۱۱/۲٦±۳/۰۱ (خاطرات خشم)، ۹/۹۳±۲/۳٦ (فهم علل) و ٤۲/۰۵±۱۰/۱۱ (کل مقیاس) می‌باشد.

در پژوهش حاضر برای برآورد روایی مقیاس، از تحلیل عامل تأییدی(onfirmatory Factor Analysis) استفاده شد. بدین منظور، داده‌های حاصل از اجرای مقیاس نشخوارخشم در نمونه‌ی ۲۷۳ نفری دانشجویان، با استفاده از برنامه‌ی تحلیل ساختارهای گشتاوری((nalysis of Moment Structure (AMOS)، نسخه ۲۰ تحلیل‌شد.

در جدول(۲)، شاخص‌های نیکویی برازش الگوی حاصل از تحلیل عامل تأییدی، شامل مجذور کای (Chi-Square)، درجه‌ی آزادی (Degree of Freedom)، سطح معناداری (Significance level)، شاخص هنجارشده مجذور کای (Normed Chi-Square measure)، جذر میانگین مجذور خطای تقریب(oot Mean Square Error of Approximation (RMSEA)، شاخص نیکویی برازش ((Goodness of Fit Index (GFI)، شاخص تعدیل شده‌ی

Archive

www.SID.ir

جدول ۱: میانگین و انحراف معیارنمره های دانشجویان در مقیاس نشخوارخشم و خرده مقیاس‌های آن

شاخص آماری	دختر		پسر		کل	
متغیر	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
افکار متعاقب خشم	۱۱/۶۲	۳/۳۰	۱۱/۱۳	۳/۳۵	۱۱/۳۶	۳/۳۳
افکار تلافی جویانه	۷/۳۷	۲/۵۰	۷/۶۹	۲/۶۸	۷/۵٤	۲/۶۰
خاطرات خشم	۱۱/۸۶	۳/۰۵۹	۱۱/۲۶	۳/۰۱	۱۱/۵٤	۳/۰٤
فهم علل	۱۰/۲۳	۲/۲۹	۹/۹۳	۲/۳۶	۱۰/۰۷	۲/۳۳
کل مقیاس	٤۳/۰۸	۹/۶۹	٤۲/۰۵	۱۰/۱۱	٤۲/۵۳	۹/۹۱

جدول ۲: شاخص‌های نیکویی برازش مقیاس نشخوارخشم

شاخص	برآورد
مجذور کای	۳۰۳/۶۱۱
درجه آزادی (سطح معنی‌داری)	۱٤۶(P<0/001)
شاخص هنجار شده‌ی مجذور کای (X2/df)	۲/۰۸۰
جذر میانگین مجذور خطای تقریب	۰/۶۳
شاخص نیکویی برازش	۰/۸۹
شاخص تعدیل شده نیکویی برازش	۰/۸۵
شاخص نرم شده برازندگی	۰/۸٤
شاخص برازندگی تطبیقی	۰/۹۱
شاخص برازندگی فزاینده	۰/۹۱

نیکویی برازش((Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI))، شاخص نرم‌شده‌ی برازندگی (Normed fit index (NFI))، شاخص برازندگی تطبیقی(Comparative fit index (CFI)) و شاخص برازندگی فزاینده ((Incremental fit index (IFI))، گزارش‌شده‌است. همان-طور که در جدول۲ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل عامل تأییدی، گویای برازندگی نسبتاً خوب ساختار چهار عاملی مقیاس نشخوارخشم است. در پژوهش حاضر، مقدارRMSEA، ۰/٦۳ به‌دست‌آمد که گویای برازندگی خوب ساختار چهار عامل با داده‌ها است. دیگر شاخص‌های برازندگی مدل عبارتند از: IFI=۰/۹۱، GFI=۰/۸۹ CFI=۰/۹۱).

دراجرای تحلیل عاملی از نوع تأییدی مقیاس نشخوارخشم در ارتباط با خرده‌مقیاس فهم علل، بیشترین بار عاملی مربوط به ماده‌ی ۱۰ (۰/٦٦) و کمترین بار عاملی مربوط به ماده‌ی ۱۲ (۰/٤۷)، بود. در ارتباط با خرده‌مقیاس افکار تلافی‌جویانه، بیشترین بار عاملی مربوط به ماده‌ی ٤ (۰/۷۲) و کمترین بار عاملی مربوط به ماده‌ی ۱۳ (۰/۵۰) بود. همچنین در خرده مقیاس خاطرات خشم، بیشترین بار عاملی را ماده‌ی ۵ (۰/۷۹) و کمترین بار عاملی را ماده‌ی ۱٤ (۰/٤۵) به‌خوداختصاص‌داده‌است و درنهایت، در خرده مقیاس افکار متعاقب خشم، بیشترین بار عاملی متعلق به ماده‌ی ۱۸ (۰/۷۰) و کمترین بار عاملی متعلق به ماده‌ی ۷ و ۸ (۰/٦۳) می‌باشد. همچنین بار عاملی مورد نظر، ۰/٤۰ بوده‌است و چون همه‌ی سؤالات، نمره‌ای بالاتر از این مقدار را کسب کرده‌اند، سؤالی از این مقیاس حذف‌نشده‌است.

علاوه بر تحلیل عوامل تأییدی، به‌منظور بررسی روایی همزمان مقیاس نشخوارخشم از اجرای همزمان این مقیاس با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، که آن هم سازه‌های خشم را می‌سنجد، استفاده‌شد. همان‌طور که پیش‌تر گفته‌شد، برای این منظور، ٦۰ نفر از نمونه‌ی تحقیق به‌طورتصادفی انتخاب‌شده و به سوالات دو مقیاس پاسخ دادند. همبستگی بین مقیاس نشخوار خشم و چهار خرده‌مقیاس آن با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری و چهار عامل آن در جدول (۳) آورده شده‌است. همان‌طور که در

Archive of SID

www.SID.ir

جدول ۳: همبستگی بین مقیاس نشخوار خشم و خرده مقیاس‌های آن با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری و خرده مقیاس‌های آن

	متغیر	ضریب همبستگی (r)
پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری	مقیاس نشخوار خشم	**۰/٤۹
	فهم علل	**۰/۸۳
	افکار تلافی جویانه	**۰/٤۷
	خاطرات خشم	**۰/٤۵
	افکار متعاقب خشم	**۰/٤۱
خصومت	مقیاس نشخوار خشم	**۰/ ٤۳
	فهم علل	**۰/۵۱
	افکار تلافی جویانه	**۰/۳۳
	خاطرات خشم	**۰/٤۵
	افکار متعاقب خشم	**۰/۳۸
پرخاشگریجسمی	مقیاس نشخوار خشم	**۰/۳۷
	فهم علل	**۰/۵۹
	افکار تلافی جویانه	**۰/٤٤
	خاطرات خشم	*۰/۲۶
	افکار متعاقب خشم	**۰/۳۳
پرخاشگری کلامی	مقیاس نشخوار خشم	۰/۲٤
	فهم علل	**۰/۸۳
	افکار تلافی جویانه	۰/۲۲
	خاطرات خشم	۰/۲۱
	افکار متعاقب خشم	۰/۲۲
خشم	مقیاس نشخوار خشم	**۰/٤۱
	فهم علل	**۰/۷۰
	افکار تلافی جویانه	**۰/٤۲
	خاطرات خشم	**۰/٤۱
	افکار متعاقب خشم	*۰/۲۸

**همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است (n=60). *همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است (n=60).

جدول ٤: ضرایب پایایی مقیاس نشخوار خشم و خرده‌مقیاس‌های آن به‌روش آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن – براون و گاتمن

متغیر	آلفای کرونباخ	تنصیف	
		اسپیرمن براون	گاتمن
فهم علل	۰/٦٤	۰/۶۹	۰/۶۹
افکار تلافی جویانه	۰/۷۱	۰/۷۲	۰/۷۲
خاطرات خشم	۰/۷۹	۰/۷۵	۰/۷۳
افکار متعاقب خشم	۰/۸۱	۰/۷۹	۰/۷۹
کل مقیاس	۰/۹۰	۰/۸۵	۰/۸٤

جدول (۳) مشاهده‌می‌شود، همبستگی (پیرسون) بین مقیاس نشخوارخشم و پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، r=۰/٤۹ و در سطح p<۰/۰۱ معناداراست. مطالعه‌ی همبستگی بین خرده‌مقیاس‌های دو ابزار فوق نشان‌داد که مقیاس نشخوارخشم با سه خرده‌مقیاس خصومت، پرخاشگری جسمی و خشم به‌ترتیب با مقدار r=۰/٤۳، r= ۰/۳۷ و r=۰/٤۱ و در سطح p<۰/۰۱ همبستگی دارد، درحالی که با خرده‌مقیاس‌های پرخاشگری کلامی، r=۰/۲٤ در سطح p<۰/۰۵ رابطه‌ی معناداری ندارد.

علاوه براین، چهار خرده مقیاس نشخوارخشم

Archive of SID

www.SID.ir

شامل فهم‌علل۰/۸۳=r در سطح ۰/۰۱>p، افکار تلافی-جویانه، ۰/٤۷=r در سطح۰/۰۱ >p، خاطرات خشم ۰/٤۵ =r در سطح ۰/۰۱>p و افکار متعاقب خشم ۰/٤۱=r در سطح ۰/۰۱>p با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری رابطه‌ی معنادار دارند.

برای ارزیابی پایایی مقیاس نشخوارخشم از روش آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن – براون و گاتمن نیز استفاده‌شد.در روش تنصیف اسپیرمن – براون، ابتدا همبستگی میان دو نیمه‌ی آزمون (نیمه‌ی ماده‌های زوج و نیمه ماده‌های فرد)، محاسبه‌می‌شود. این روش همانند ضریب آلفای کرونباخ نسبت به همبستگی درونی پرسش-ها و همسانی پاسخگویی آزمودنی‌ها به ماده‌های آزمون ارتباط دارد. همچنین روش گاتمن نیز، یکی دیگر از شیوه‌های ارزیابی درجه‌ی همسانی ماده‌های یک آزمون است (۱۹). همان‌طور که در جدول (٤)، ملاحظه می‌شود، ضرایب پایایی مقیاس نشخوارخشم به‌روش‌های آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن – براون و گاتمن به‌ترتیب، ۰/۹۰، ۰/۸۵ و ۰/۸٤ به‌دست‌آمده‌است که ضرایب پایایی مطلوبی را نشان می‌دهد. براساس نتایج حاصل ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس، ۰/۹۰ و برای خرده مقیاس‌های فهم علل، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم وافکار متعاقب خشم، به‌ترتیب، ۰/٦٤، ۰/۷۱، ۰/۷۹ و ۰/۸۱ به‌دست‌آمد.

بحث

نشخوارخشم، عاطفه‌ی منفی را از طریق افزایش برانگیختگی و آزادسازی هیجان‌های منفی افزایش می‌دهد (۲۰). راستینگ و نولن- هاکسما دریافتند که نشخوار فکری به‌دنبال القای خشم، تمایل به تجربه‌ی خشم را افزایش می‌دهد و زنان بیشتر از مردان به نشخوار فکری می‌پردازند (۳). از سوی دیگر، نشخوارخشم، به‌ویژه افکار انتقام‌جویانه با افزایش پرخاشگری در ورزشکاران مرتبط بوده(۲۱) و با راهکارهای مقابله‌ای بیهوده (۲۲) و افزایش فشار خون (۲۳) همراه‌است. همچنین پژوهش‌ها رابطه‌ی بین نشخوار خشم و افسردگی را نشان‌داده‌است (۱٤).

با توجه به اهمّیّت نشخوار خشم در بیماری‌های جسمی، اختلالات روانی و روابط میان‌فردی، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس ضروری است (۱۵). پژوهش حاضر با هدف بررسی روایی و پایایی مقیاس نشخوارخشم در نمونه‌ای از دانشجویان انجام‌گرفت و یافته‌های حاصل، بیانگراین است که مقیاس نشخوارخشم، ابزاری مناسب برای سنجش نشخوارخشم می‌باشد.برای برآورد روایی مقیاس، از تحلیل عامل تأییدی استفاده‌شد و نتایج حاصل، برازندگی ساختار چهارعاملی مقیاس را تأییدکرد. دراین پژوهش، مقدارRMSEA، ۰/٦۳ به‌دست-آمد و دیگر شاخص‌های برازندگی مدل عبارتنداز: IFI=۰/۹۱، CFI=۰/۹۱ و GFI=۰/۸۹. همچنین در خرده-مقیاس فهم علل، بیشترین و کم‌ترین بار عاملی به‌ترتیب، ۰/٦٦ و ۰/٤۷، درخرده مقیاس افکار تلافی‌جویانه، ۰/۷۲ و ۰/۵٦، درخرده مقیاس خاطرات خشم، ۰/۷۹ و۰/٤۵ و خرده‌مقیاس افکار متعاقب خشم ۰/۷۰ و ۰/٦۳ به‌دست آمد و چون بار عاملی مورد نظر، ۰/٤۰ بود و همه‌ی سؤالات، نمره‌ای بالاتر از این مقدار را کسب‌کردند، سؤالی از این مقیاس حذف‌نشد. علاوه بر تحلیل عامل تأییدی، روایی همزمان مقیاس نشخوار خشم با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، ۰/٤۹=r و در سطح۰/۰۱>p معنادار بود. این یافته‌ها با یافته‌های مکسول و همکاران (۱۵) همسواست. آنان در پژوهش خود، روایی درونی مقیاس را دامنه‌ای از ۰/٦۸ تا۰/۸۵ تخمین‌زدند. همچنین رینز و همکاران (۱٦)، در پژوهشی، به‌منظور اعتباریابی نسخه‌ی فرانسوی مقیاس نشخوارخشم، مقدار CFI را ۰/۹٦ و RMSEA را ۰/۵۸ گزارش‌کردند. درهمین راستا، ساخودولوسکی و همکاران (۵)، در تحلیل عامل تأییدی مقیاس، مقدارRMSEA را۰۳۰/، AGFI=۰/۸۰CFI=۰/۸۳، IFI=۰/۹۰ و CFI را ۰/۹۲ برآوردکردند. دراین زمینه پژوهش ناهمسویی با نتایج پژوهش مشاهده نشد.

برای ارزیابی پایایی مقیاس نشخوارخشم از روش

Archive of SID

www.SID.ir

آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن-براون و گاتمن استفاده‌شد که به‌ترتیب، مقدار ۰/۹۰، ۰/۸۵ و ۰/۸٤ به‌دست‌آمد که ضرایب پایایی مطلوبی را نشان‌می‌دهد. این یافته با پژوهش ساخودولوسکی و همکاران (۵)، همسواست. آنان در پژوهش خود، ضریب آلفای کرونباخ برای همسانی درونی را۰/۹۳ و پایایی آزمون- بازآزمون در فاصله‌ی یک ماهه را ۰/۷۷ گزارش‌کردند. همچنین مکسول و همکاران (۱۵)، ضریب همسانی زیرمقیاس‌های نشخوارخشم را از ۰/٦۸ تا۰/۸۵ گزارش‌کردند. دراین زمینه نیز به‌دلیل محدودبودن پژوهش‌ها، یافته‌ی غیر همسویی با نتیجه‌ی پژوهش یافت نشد.

این ابزار به‌دلیل استفاده از گویه‌های ساده و صریح، در فرهنگ‌های مختلف قابل اجراست و قادراست تا فهم علل، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم وافکار متعاقب خشم را مورد بررسی قراردهد. ازاین مقیاس می‌توان به‌عنوان یک ابزار تشخیصی برای شناسایی نشخوارهای آزاردهنده‌ی خشم و مقدمه‌ای بر شروع آموزش مدیریت خشم در جمعیت‌های دانشجویی استفاده‌کرد. علاوه براین، مقیاس نشخوارخشم می‌تواند در درمان‌های بالینی با افرادی که مشکلات مربوط به خشم دارند، به‌کار رود. زیرا در روان‌درمانی معمولاً به‌خاطرات برانگیزاننده‌ی خشم یا وقایع اخیری که مراجع به‌سختی آن را فراموش کرده‌است، ارجاع‌می‌شود و این مقیاس می‌تواند در درک مکانیزم‌های شناختی دخیل در تجربیات خشم افراطی مفید واقع شود (۵).

در چشم‌انداز کلی، نتایج پژوهش حاضر، بیانگر این است که مقیاس نشخوارخشم در جامعه‌ی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز، از پایایی و روایی مطلوبی برخوردار است.

ازجمله محدودیت‌های پژوهش حاضر، انتخاب نمونه‌ای از بین دانشجویان دانشگاه بود که تعمیم‌پذیری آن را محدود می‌سازد. پیشنهادمی‌شود که درآینده، مطالعاتی بر روی نمونه‌های بالینی و در جمعیت‌های مختلف انجام گردد.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر بخشی از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی نویسنده‌ی مسؤول **می‌باشد**. ازکلیه‌ی دانشجویانی که در این پژوهش ما را یاری‌نمودند، صمیمانه سپاسگزاریم.

Archive of SID

References

1. Watkins E. Appraisals and strategies associated with rumination and worry. Personality and Individual Differences. 2004;37(4): 679–94.
2. Conway M, CsankPAR ,Holm SL , Blake CK. On assessing individual differences in rumination on sadness.J Pers Assess..2000;75(3): 404–25.
3. Rusting CL, Nolen-Hoeksema S. Regulating responses to anger:Effects of rumination and distraction on angry mood. J Pers Soc Psychol.1998;74(3):790–803.
4. Shokoohi-Yekta M, Faghihi AN, Zamani N, Parand A. Anger Management based on the Islamic Teachings and Modern Psychology. J Islam Stud and Psycology.2009;5(3):43-63.[Persian]
5. Sukhodolsky DG, Golub A, Cromwell EN. Development and validation of the Anger Rumination Scale.Personality and Individual Differences. 2001;31(5):689-700.
6. Denson TF. Angry rumination and the self-regulation of aggression. In: Forgas JP, Baumeister RF, Tice DM. (editors).the Psychology of self-regulation. New York, NY, US: Psychology Press;2009: 233-48.
7. Tyson PD. Physiological arousal, reactive aggression, and theinduction of an incompatible relaxation response. Aggression and Violent Behavior. 1998;3(2):143–58.
8. Denson TF, Pedersen WC, Friese M, Hahm A, Roberts L. Understanding impulsive aggression: Angry rumination and reduced self-control capacity are mechanisms underlying the provocation-aggression relationship. Personality and Social Psychology Bulletin. 2011; 37(6):850-62.

www.SID.ir

9. Anestis MD, Anestis JC, Selby EA, Joiner TE. Anger rumination acrossforms of aggression. Personality and Individual Differences. 2009;46(2):192-6.
10. Closa León T, Nouwen A, Sheffield D, Jaumdally R, Lip GY. Anger rumination, social support, and cardiac symptoms in patients undergoing angiography.Br J Health Psychol.2010; 15(4):841-57.
11. Melamed S. Emotional reactivity and elevated blood pressure.Psychosom Med. 1987;49(3):217–25.
12. Ray RD, Wilhelm FH, Gross JJ. All in the mind's eye?Angerrumination and reappraisal.J Pers Soc Psychol. 2008;94(1):133–45.
13. Rickels K, Rynn M. Overview and clinical presentation ofgeneralized anxiety disorder. Psychiatr Clin North Am. 2001;24(1):1–17.
14. Abdolmanafi A, Beshart MA, Farahani H, Khodaii MR. The moderating role of locus of control on the relationship between anger rumination and depression in patients with major depression disorder. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2011;30:302-6.
15. Maxwell JP, Sukhodolsky DG, Chow CCF, Wong CFC. Anger rumination in Hong Kong and Great Britain:Validation of the scale and a cross-cultural comparison. Personality and Individual Differences. 2005;39(6):1147–57.
16. Reynes E, Berthouze – Aranda SE, Guillet – Descas E, Chabaud P, Deflandre A. Frenchvalidation of the Anger Rumination Scale. Encephale. 201 3; 39(5): 339- 46.
17. Mohamadi N.Preliminary Study of psychometric properties of Buss-Perry Aggression Questionnaire (BPAQ). Journal ofHumanities and Social Sciences of SHirazeUniversity. 2006;49(25):136-51. [Persian]
18. Felsten G, Hill V. Aggression Questionnaire Hostility Scale Predicts Anger in Response to Mistreatment.Behav Res Ther. 1999;37(1):87-97.
19. Beshlideh k. [Research method and statistical analysis of research examples using Spss and AMOS (version 16)]. 1st ed. Ahvaz: Shahid Chamran Univecity;2012:395–6.[persian]
20. Bushman BJ, Baumeister RF, Phillips CM. Do people aggress to improve their mood? Catharsis beliefs, affect regulation, opportunity and aggressive responding. J Pers Soc Psychol. 2001;81(1):17–32.
21. Maxwell JP. Anger rumination: An antecedent of athlete aggression? Psychology of Sport Exercise . 2004;5(3):279–89.
22. Stober J. Self-pity: Exploring the links to personality,control beliefs, and anger. J Pers. 2003;71(2):183–220.
23. Hogan BE , Linden W. Anger response styles and blood pressure: At least dont ruminate about it! Ann Behav Med. 2004;27(1):38–49.

Archive of SID

www.SID.ir

Psychometric characteristics of Anger Rumination Scale (ARS) in Students

Tayyebeh Mahmoodi,
Student of Master of Clinical Psychology, ShahidChamran of Ahvaz University, Khuzestan, Iran.

Sodabeh BassakNejad,
Associate Professor, Department of Psychology, ShahidChamran of Ahvaz University, Khuzestan, Iran.

Mahnaz MehrabiZadeHonarmand ,
Professor, Department of Psychology, ShahidChamran of Ahvaz University, Khuzestan, Iran.

Received:17/03/2014**, Revised:**09/06/2014**, Accepted:**11/06/2014

Corresponding author:
Khuzestan, Ahvaz, Shahid Chamran University, Department of Cilicical Psychology, Tayebeh Mahmood
E-mail: Mahmoodi_Teyabeh@yahoo.com

Abstract

Background: After happening anger events, we experience repetitive thoughts that can be influenced in mind for long times and these repetitive thoughts have negative psychological consequences. The aim of present study was to investigate of the psychometric characteristics of Anger Rumination Scale amongst a sample of ShahidChamran University students.

Materials and methods:
In this descriptive study, the sample has been carried out on 273 students of ShahidChamran University which were selected through stratified multi-stage random sampling. The reliability coefficients were calculated by three different methods: Cronbach Alpha, Spearman – Brown and Guttmanspiliting and to determine the validity of the scale, Confirmatory Factor Analysis and Concurrent Validity were used. For analysis the dataSpss version 19 and Amos version 20soft ware were used and significant level was 0/05.

Results: The findings of this study indicate that the scale has desired reliability and validity. (RMSEA= 0/63, reliability by Cronbach Alpha=0/90, Spearman – Brown spiliting Alpha=0/85 and Guttmanspiliting Alpha = 0/84 were calculated). Confirmatory Factor Analysis showed that the four factor model of Anger Rumination Scale fits among the students sample.

Conclusion: The results of the present study have provided an acceptable reliability and validity evidence for the Anger Rumination Scale in ShahidChamran University students which can be applied in future researches.

Keywords: *Anger Rumination Scale (ARS), psychometric properties, confirmatory factor analysis*

Archive of SID

www.SID.ir

مدرسه پاییزه مهارت‌های پژوهش (صفر تا صد مقاله‌نویسی)

سامانه مشابهت‌یاب مرکز اطلاعات علمی (مانند)

کانال پشتیبانی و ارائه خدمات SID در پیام‌رسان بله